

ثلاثة الأصول وأدلتها (للحرمين (والجمعية

Tri temelja i njihovi dokazi

Tri temelja i njihovi dokazi

Šejh Muhammed et-Temimi, Allah mu se smilovao

Tri temelja i njihovi dokazi

Šejh Muhammed et-Temimi, neka mu se Allah smiluje

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Znaj, Allah ti se smilovao, dužnost nam je naučiti četiri stvari:

Prvo: znanje, a to je spoznaja Allaha, spoznaja Njegovog Poslanika i spoznaja vjere islama s dokazima.

Drugo: postupanje po njemu.

Treće: pozivanje Njemu.

Četvrto: strpljivost na nevolji u tome.

Dokaz za ovo su riječi Uzvišenog: "U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

﴿وَالْعَصْرَ 1 إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ 2 إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَّصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَّصَوْا بِالصَّبْرِ 3﴾

Tako mi vremena,

doista je čovjek na gubitku,

samo nisu oni koji vjeruju i dobra djela čine, i koji jedni drugima Istinu preporučuju i koji jedni drugima preporučuju strpljenje." (El-Asr, 1-3)

Rekao je Šafija, neka mu se Uzvišeni Allah smiluje: "Da Allah Svojim stvorenjima nije objavio drugog dokaza osim ove sure, bila bi im dovoljna."

A rekao je Buharija, neka mu se Uzvišeni Allah smiluje: "Poglavlje – Znanje prije govora i djela, a dokaz za to su riječi Uzvišenog: 'Znaj da nema boga osim Allaha i traži oprost za svoj grijeh...' (Muhammed, 19), pa je počeo sa znanjem prije govora i djela."

Znaj, Allah ti se smilovao, da je obaveza svakog muslimana i muslimanke naučiti ova tri pitanja i postupati po njima:

Prvo: da nas je Allah stvorio, opskrbio i nije nas ostavio prepuštene same sebi, već nam je poslao Poslanika. Pa tko mu se pokori, ući će u Raj, a tko mu je neposlušan, ući će u Vatru.

A kao dokaz, Uzvišeni kaže:

﴿إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ رَسُولًا ۖ فَعَصَىٰ فِرْعَوْنَ الرَّسُولَ فَأَخَذْنَاهُ أَخْدًا وَبَيًّا ۖ﴾ (16)

"Mi smo vam, zaista, poslali Poslanika da bi svjedočio protiv vas, isto onako kao što smo i faraonu poslanika poslali,

ali faraon nije poslušao poslanika, pa smo ga teškom kaznom kaznili." (El-Muzemmil, 16-15)

Drugo: da Allah nije zadovoljan da Mu se itko pridružuje u Njegovom obožavanju, ni blizak anđeo niti poslan vjerovjesnik; a dokaz za to su riječi Uzvišenog:

﴿وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ۖ﴾ (18)

"Mesdžidi jesu Allaha radi i ne molite, pored Allaha, nikoga!" (El-Džinn, 18)

Treće: onome tko se pokorava Poslaniku i Allaha jednim smatra nije dozvoljeno iskazivati odanost onima koji se suprotstavljaju Allahu i Njegovu Poslaniku, pa makar mu bili i najbliži rod.

U tom kontekstu Allah je kazao:

﴿لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ (22)

"Nećeš naći da ljudi koji u Allaha i onaj svijet vjeruju budu u ljubavi s onima koji se Allahu i Poslaniku Njegovu suprotstavljaju, pa bili to očevi njihovi, ili sinovi njihovi, ili braća njihova, ili rođaci njihovi. Njima je On u srca vjerovanje usadio i svjetlom Svojim ih osnažio, i On će ih uvesti u rajske vrtove, kroz koje rijeke teku, da u njima vječno ostanu. Allah je njima zadovoljan, a i oni su zadovoljni Njime. Oni su Allahova stranka, a doista Allahova su stranka oni koji će sigurno uspjeti." (El-Mudžadele, 22)

Znaj, Allah te uputio na pokornost Njemu, da je hanifijja – vjera Abrahamova – to da samo Allaha obožavaš, iskreno Mu vjeru ispovijedajući. To je Allah naredio svim ljudima i radi toga ih je stvorio, kao što je rekao Uzvišeni:

﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ (56)

"Džine i ljude sam stvorio samo zato da Mene obožavaju." (Ez-Zarijat, 56), a značenje "obožavaju Me" jest – samo Mene obožavaju.

Najveće što je Allah naredio jest jednoboštvo, a to je posvećivanje obožavanja samo Allahu.

A najveće što je zabranio jest širk, a to je obožavanje nekog drugog uz Njega.

A dokaz je govor Uzvišenog:

﴿وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا...﴾

"I Allaha obožavajte i ništa Mu ne pridružujte..." (En-Nisa, 36)

Ako budeš upitan: "Koja su tri temelja koje svaki čovjek mora poznavati?"

reci: "Spoznaja roba svoga Gospodara, svoje vjere i svoga poslanika Muhammeda."

Prvi temelj

A kada ti bude rečeno: „Tko je tvoj Gospodar?“

reci: "Moj Gospodar je Allah, Koji je mene i sve svjetove Svojim blagodatima podigao. On je Onaj Koga obožavam i nemam drugog božanstva osim Njega." A dokaz za to su riječi Uzvišenog:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ 2﴾

"Sva hvala pripada Allahu, Gospodaru svih svjetova." (El-Fatiha, 2) "Sve mimo Allaha je svijet, a ja sam jedan od tog svijeta."

Pa ako ti bude rečeno: „Po čemu si spoznao svoga Gospodara?“

reci: "Njegovim znamenjima i Njegovim stvorenjima."

A od Njegovih znakova su: noć i dan, Sunce i Mjesec.

A od Njegovih stvorenja su: sedam nebesa i oni koji su na njima, sedam zemalja i oni koji su na njima, i sve što je između njih.

Kao dokaz, Uzvišeni kaže:

﴿وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾ (37)

"Među znamenjima Njegovim jesu noć i dan, i Sunce i Mjesec. Ne padajte licem na tlo ni pred Suncem ni pred Mjesecom, već padajte licem na tlo pred Allahom Koji ih je stvorio, ako samo Njega obožavate." (Fussilet, 37)

I riječi Uzvišenog:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ﴾ (54)

"Zaista je Gospodar vaš Allah, Koji je nebesa i Zemlju u šest dana stvorio, a zatim se nad Aršom (Prijestoljem) uzvisio. On tamom noći prekriva dan i ona ga u stopu prati, a Sunce i Mjesec i zvijezde pokoravaju se Njegovoj naredbi. Samo On raspolaže stvaranjem i odlučivanjem! Uzvišen neka je Allah, Gospodar svjetova!" (El-A'raf, 54)

Gospodar je Onaj Koji je obožavan, a dokaz za to je govor Uzvišenog:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ 21 الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنْ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ 22﴾

"O ljudi, obožavajte Gospodara svoga, Koji je stvorio vas i one prije vas, da biste se ušćuvali;

Koji vam je Zemlju posteljom, a nebo zdanjem učinio; Koji s neba spušta vodu i s njom izvodi plodove, opskrbu vašu. Zato ne pripisujte Allahu drugove, a vi znate." (El-Bekare, 21-22)

Ibn Kesir je rekao: "Stvoritelj ovih stvari je Onaj Koji zaslužuje biti obožavan."

A vidovi obožavanja koje je Allah naredio – poput islama, imana i ihsana – a to spada i molitva, strah, nada, oslanjanje, žudnja, strahopoštovanje, skrušenost, bogobožnost, pokajničko obraćanje, traženje pomoći, traženje zaštite, traženje spasa, prinošenje žrtve, zavjet i drugi vidovi obožavanja koje je Allah naredio – svi oni pripadaju Uzvišenom Allahu. Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

﴿وَأَنَّ الْمَسْجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا 18﴾

"Mesdžidi jesu Allaha radi, i ne molite, pored Allaha, nikoga!" (El-Džinn, 18)

Pa onaj tko nešto od toga uputi nekom drugom mimo Allaha, on je mnogobožac, nevjernik; a dokaz za to su riječi Uzvišenog:

﴿وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ 117﴾

"A onaj koji se, pored Allaha, moli drugom bogu, bez ikakva dokaza o njemu, pred Gospodarom svojim će račun polagati, i nevjernici ono što žele neće postići." (El-Muminun, 117)

A u hadisu stoji:

"الدُّعَاءُ مُخُّ الْعِبَادَةِ".

"Molitva je suština obožavanja."

A dokaz je govor Uzvišenog:

﴿وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ﴾ (60)

"Gospodar je vaš rekao: Pozovite Me i zamolite, Ja ću vam se odazvati! Oni koji iz oholosti neće da Me obožavaju – ući će, sigurno, u Pakao poniženi." (Gafir, 60)

A dokaz za strah je govor Allaha Uzvišenog:

﴿...فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾

"...pa ih se ne bojte, nego se Mene bojte, ako ste vjernici!" (Alu Imran, 175)

A kao dokaz za nadu, kaže Uzvišeni:

﴿...فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ فَلْيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا﴾

"Pa tko se nada susretu s Gospodarom svojim, neka čini dobra djela i neka u obožavanju Gospodaru svome nikoga ne pridružuje." (El-Kehf, 110)

A kao dokaz za uzdanje u Allaha, Uzvišeni kaže:

﴿وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ﴾

"A u Allaha se pouzdajte, ako ste vjernici." (El-Ma'ide, 23) I riječi Uzvišenog:

﴿...وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ...﴾

"Onome koji se u Allaha pouzda, On mu je dovoljan." (Et-Talak, 3)

A dokaz za žudnju, strah i skrušenost jeste ono što kaže Uzvišeni:

﴿...إِنَّهُمْ كَانُوا يُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَشِيعِينَ﴾

"Oni su se trudili da što više dobra učine i molili su Nam se u nadi i strahu, i bili su prema Nama ponizni." (El-Enbija, 90)

A dokaz za bogobožnost jesu riječi Uzvišenog:

﴿...فَلَا تَخْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنَ...﴾

"Zato se ne bojte njih, već se bojte Mene." (El-Maide, 3)

A dokaz za pokorno obraćanje je ono što kaže Uzvišeni:

﴿وَأَنِيبُوا إِلَى رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ...﴾

"I povratite se Gospodaru svom i pokorite Mu se..." (Ez-Zumer, 54)

A dokaz za traženje pomoći je ono što kaže Uzvišeni:

﴿إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ﴾ 5

"Samo Tebe obožavamo i samo od Tebe pomoć tražimo!" (El-Fatiha, 5) A u hadisu stoji:

﴿إِذَا اسْتَعْنَيْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ﴾

"Kada pomoć tražiš, od Allaha je traži."

A kao dokaz za traženje utočišta, kaže Uzvišeni:

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ 1﴾

"Reci: 'Utječem se Gospodaru svitanja'" (El-Felek, 1) i

﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ 1﴾

"Reci: 'Utječem se Gospodaru ljudi'" (En-Nas, 1).

Kao dokaz za traženje pomoći, Allah Uzvišeni kaže:

﴿إِذْ تَسْتَغِيثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَبَ لَكُمْ...﴾

"I kada ste od Gospodara svoga spas zatražili, On vam se odazvao..." (El-Enfal, 9)

A kao dokaz za prinošenje žrtve, Uzvišeni kaže:

﴿قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ 162 لَا شَرِيكَ لَهُ...﴾

"Reci: Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su zarad Allaha, Gospodara svjetova,

Koji nema saučesnika..." (El-En'am, 162-163), a u Sunnetu stoji:

"لَعَنَ اللَّهُ مَنْ ذَبَحَ لِغَيْرِ اللَّهِ".

"Allah je prokleo onoga tko prinese žrtvu nekom drugom mimo Allaha."

A dokaz za zavjet su riječi Uzvišenog:

﴿يُوفُونَ بِالْأَنذَرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا 7﴾

"Oni su zavjet ispunili i plašili se dana čija će kob svuda prisutna biti." (El-Insan, 7)

Drugi temelj

Spoznajta vjere islama s dokazima, a to je: pokoravanje Allahu jednoboštvom, poslušnost Njemu pokornošću te odricanje od mnogoboštva i mnogobožaca.

Tri su njegove razine: islam, iman i ihsan.

I svaka razina ima svoje stubove.

Pet je stupova islama: svjedočenje da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik, obavljanje molitve, davanje zekata, post ramazana i hodočašće Allahovoj Svetoj kući.

Kao dokaz za svjedočenje, Allah Uzvišeni kaže:

﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَانِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾ (18)

"Allah svjedoči da nema drugog boga osim Njega, a i anđeli i učeni, postupajući pravedno. Nema boga osim Njega, Silnog i Mudrog." (Alu Imran, 18)

A njeno značenje jest da nema istinskog božanstva koje zaslužuje da se obožava osim Allaha.

"Lā ilāhe" je nijekanje svega što se obožava mimo Allaha.

"osim Allaha", što potvrđuje da se obožava samo Allah.

Nema Mu sudruga u obožavanju, kao što Mu nema sudruga ni u posjedu.

A pojašnjenje toga su riječi Uzvišenog:

﴿وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنَّنِي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ 26 إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي..﴾

"A kad Abraham reče ocu svome i narodu svome: Nemam ja ništa s onima koje vi obožavate, osim s Onim Koji me je stvorio.." (Ez-Zuhruf, 26-27) I riječi Uzvišenog:

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ 64﴾

"Reci: O vi kojima je Knjiga dana, dođite da se okupimo uz riječi koje mi i vi podjednako dijelimo: da nikoga osim Allaha ne obožavamo, da Mu ništa ne pridružujemo, i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne smatramo! Pa, ako se oni okrenu, vi recite: Budite svjedoci da smo mi muslimani!" (Alu Imran, 64)

A dokaz svjedočenja da je Muhammed Allahov poslanik jesu riječi Uzvišenog:

﴿لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ 128﴾

"Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da Pravim putem pođete, a prema vjernicima je milosrdan i milostiv." (Et-Tevbe, 128)

Značenje svjedočenja da je Muhammed Allahov poslanik jest: pokornost njemu u onome što naredi, potvrđivanje onoga o čemu obavijesti, udaljavanje od onoga što zabrani i da se Allah ne obožava osim onako kako je propisao.

Kao dokaz za molitvu, zekat i pojašnjenje monoteizma, Allah je kazao:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ ۝5﴾

"A naređeno im je da samo Allaha obožavaju, da Mu iskreno, kao pravovjerni, vjeru ispovijedaju, i da molitvu obavljaju, i da zekat udjeljuju; a to je – ispravna vjera." (El-Bejjine, 5)

Kao dokaz za post, Uzvišeni je kazao:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۝183﴾

"O vi koji vjerujete! Propisuje vam se post, kao što je propisan onima prije vas, da biste se sačuvali." (El-Bekare, 183)

Kao dokaz za hadž, Allah je kazao:

﴿وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَن كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ۝97﴾

"Ljudi su dužni radi Allaha hodočastiti Kabu, svatko tko bude u mogućnosti do nje doći. A tko ne vjeruje – pa, Allah je, doista, neovisan o svjetovima." (Alu Imran, 97)

Druga razina – iman; on se sastoji od sedamdeset i nekoliko ogranak: najviši od njih je izgovor riječi "La ilahe illallah", najniži je uklanjanje prepreke s puta, a skromnost je jedan od ogranka imana.

A njegovih temelja je šest: da vjeruješ u Allaha, Njegove anđele, Njegove knjige, Njegove poslanike,

Sudnji dan i Allahovu odredbu, bilo da je dobra ili loša.

A dokaz za ovih šest temelja su riječi Uzvišenog:

﴿لَيْسَ الْبِرُّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ...﴾

"Nije dobročinstvo u tome da okrećete lica svoja prema istoku i zapadu, nego je pravo dobročinstvo dobročinstvo onih koji vjeruju u Allaha, u Sudnji dan, i u anđele, i u knjige, i u vjerovjesnike..." (El-Bekare, 177)

A dokaz za Kader je ono što je Uzvišeni Allah kazao:

﴿إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ﴾ (49)

"Mi, doista, sve s određenjem stvaramo." (El-Kamer, 49)

Treća razina – ihsan (jedan stub), a to je da obožavaš Allaha kao da Ga vidiš, jer iako Ga ne vidiš, On tebe vidi.

Dokaz za to je da Uzvišeni kaže:

﴿إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ﴾ (128)

"Allah je zaista na strani onih koji se Njega boje i koji dobra djela čine." (En-Nahl, 128)

I kaže Uzvišeni:

﴿وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ﴾ 217 الَّذِي يَرْزُقُكَ حِينَ تَقُومُ 218 وَتَقْلُبُكَ فِي السُّجُودِ 219 ﴿

"I pouzdaj se u Silnoga i Milostivoga,
Koji te vidi kad ustaneš

da sa ostalima molitvu obaviš." (Eš-Šuara, 219-217)

I riječi Uzvišenog:

﴿وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ...﴾

"Što god ti činio, i što god iz Kurana učio i kakav god vi posao radili, Mi nad vama bdijemo dok god se time zanimate..." (Junus, 61) Ajat.

Dokaz iz Sunneta je poznati hadis o Gabrielu, koji se prenosi od Omera, radijallahu anhu, da je rekao:

"بَيْنَمَا نَحْنُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ ذَاتَ يَوْمٍ، إِذْ طَلَعَ عَلَيْنَا رَجُلٌ، شَدِيدُ بَيَاضِ الثِّيَابِ، شَدِيدُ سَوَادِ الشَّعْرِ، لَا يُرَى عَلَيْهِ أَثَرُ السَّفَرِ، وَلَا يَعْرِفُهُ مِنَّا أَحَدٌ، حَتَّى جَلَسَ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَأَسْنَدَ رُكْبَتَيْهِ إِلَى رُكْبَتَيْهِ، وَوَضَعَ كَفَّيْهِ عَلَى فَخْذَيْهِ، وَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ !

"Dok smo jednog dana bili kod Allahovog Poslanika, neka je Božji mir i spas nad njime, pojavi se pred nama jedan čovjek, izrazito bijele odjeće i izrazito crne kose. Na njemu se nisu vidjeli tragovi putovanja i nitko od nas ga nije poznavao. Sjeo je naspram Vjerovjesnika, neka je Božji mir nad njime, pa je prislonio svoja koljena uz njegova, a dlanove stavio na svoja stegna i rekao: 'O Muhammede!

أَخْبَرَنِي عَنِ الْإِسْلَامِ؟

Obavijesti me o islamu?"

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: الْإِسْلَامُ: أَنْ تَشْهَدَ أَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَتُقِيمَ الصَّلَاةَ، وَتُؤْتِيَ الزَّكَاةَ، وَتَصُومَ رَمَضَانَ، وَتَحُجَّ الْبَيْتَ إِنْ اسْتَطَعْتَ إِلَيْهِ سَبِيلًا، قَالَ: صَدَقْتَ - فَعَجَبْنَا لَهُ، يَسْأَلُهُ وَيُصَدِّقُهُ -.

Na to Allahov Poslanik, neka je Božji mir nad njime, reče: 'Islam je da svjedočiš da nema boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik, da obavljaš molitvu, da daješ zekat, da postiš ramazan i da hodočastiš Kabu ako budeš u mogućnosti.' On reče: 'Istinu si rekao' – pa smo mu se začudili: pita ga, a zatim potvrđuje njegov odgovor.

قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِيمَانِ؟

Reče: 'Pa me obavijesti o imanu?'

قَالَ: أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ، قَالَ: صَدَقْتَ.

Reče: 'Da vjeruješ u Allaha, Njegove anđele, Njegove knjige, Njegove poslanike, Sudnji dan i da vjeruješ u Allahovu odredbu, bilo da je dobra ili loša.' Reče: 'Istinu si rekao.'

قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ الْإِحْسَانِ؟

Reče: 'Pa me obavijesti o ihsanu?'

قَالَ: أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ، فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ.

Reče: 'Da obožavaš Allaha kao da Ga vidiš, jer iako Ga ne vidiš, On tebe vidi.'

قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنِ السَّاعَةِ؟

Rekao je: 'Pa me obavijesti o času Sudnjeg dana?'

قَالَ: مَا الْمَسْئُولُ عَنْهَا بِأَعْلَمَ مِنَ السَّائِلِ.

Rekao je: 'Upitani o tome nije učeniji od onoga koji pita.'

قَالَ: فَأَخْبِرْنِي عَنْ أَمَارَاتِهَا؟

Reče: 'Pa obavijesti me o predznacima Sudnjeg dana?'

قَالَ: أَنْ تَلِدَ الْأُمَةُ رَبَّتَهَا، وَأَنْ تَرَى الْحُقَاةَ الْعُرَاةَ الْعَالَةَ رِغَاءَ الشَّاءِ، يَتَطَاوَلُونَ فِي الْبُنْيَانِ.

Reče: 'Da robinja rodi svoju gospodaricu, i da vidiš bose, gole i siromašne čobane kako se nadmeću u gradnji.'

قَالَ: ثُمَّ انْطَلَقَ فَلَبِثْتُ مَلِيًّا، ثُمَّ قَالَ لِي: يَا عُمَرُ! أَنْذِرِي مِنَ السَّائِلِ؟ قُلْتُ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: فَإِنَّهُ جَبْرِيلُ، أَتَاكُمْ يُعَلِّمُكُمْ دِينَكُمْ."

Potom je on otišao, a ja sam ostao neko vrijeme. Zatim mi se obratio: 'O Omere! Znaš li tko je bio pitalac?' 'Allah i Njegov Poslanik najbolje znaju', odgovorio sam. On je na to rekao: 'To je bio anđeo Gabriel; došao vam je da vas poduči vašoj vjeri.'"

Treći temelj

Spoznaja vašeg vjerovjesnika Muhammeda, neka je Božji mir i spas nad njime, a on je Muhammed ibn Abdullah ibn Abdulmutalib ibn Hašim, a Hašim je iz plemena Kurejš, a oni su Arapi, a Arapi su od potomaka Jišmaela, sina Abrahamovog, Allahovog prijatelja – neka je na njega i na našeg Vjerovjesnika najbolji spas i mir.

Živio je 63 godine. Prije poslanstva 40 godina, a preostalih 23 kao Poslanik i Vjerovjesnik.

Vjerovjesnikom je postao s "Ikre", a poslan je s "El-Muddessir", a zavičaj mu je Meka.

Allah ga je poslao da upozorava na pridruživanje sudruga Njemu i da poziva k obožavanju samo Njega. Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

﴿يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ ۝ ۱ قُمْ فَأَنْذِرْ ۝ ۲ وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ ۝ ۳ وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ ۝ ۴ وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ ۝ ۵ وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ ۝ ۶ وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرْ ۝ ۷﴾

"O ti pokriveni!

Ustani i upozoravaj,

i Gospodara svoga veličaj!

I haljine svoje očisti!

I kumira se kloni!

I ne čini dobro tražeći za njega više!

I radi Gospodara svoga trpi!" (El-Muddessir, 1-

7)

A značenje

﴿قُمْ فَأَنْذِرْ﴾:

"Ustani i upozoravaj" odvraća od mnogoboštva, a poziva u Allahovu jednoću.

﴿وَرَبَّكَ فَكَبِّرْ﴾

"i Gospodara svoga veličaj!"

To jest, veličaj Ga kao Jednog, ne pripisujući Mu sudruga.

﴿وَتِيَابَكَ فَطَهِّرْ﴾

"I haljine svoje očisti!"

To jest, očisti svoja djela od mnogoboštva.

﴿وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ﴾

"I kumira se kloni!"

Er-rudžz: idoli. Njihovo napuštanje znači ostavljanje idola, odricanje od njih i od idolopoklonika.

Deset je godina proveo pozivajući u jednoboštvo. Nakon toga je uzdignut na nebesa, gdje mu je naređeno pet dnevnih molitvi. U Meki je molitvu obavljao tri godine, a potom mu je naređeno da se odseli u Medinu.

Hidžra je prelazak iz zemlje mnogoboštva u zemlju islama.

Hidžra, tj. preseljenje iz zemlje širka u zemlju islama, obaveza je ovome ummetu, i ona traje sve do Sudnjega dana.

Kao dokaz, Uzvišeni kaže:

﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّيْنَاهُمُ الْغَالِيَةَ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَسِعَةً فَهَاجِرُوا فِيهَا قَالُوا لَكَ مَا لَهُمْ حَبْطٌ وَسَاءَتْ مَصِيرًا 97 إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا 98﴾

"Doista će anđeli, kada budu uzimali duše onima koji su prema sebi nepravdu učinili, pitati: 'Što je bilo s vama?' a oni će odgovoriti: 'Bili smo nemoćni na Zemlji.' 'Zar Allahova Zemlja nije prostrana i zar se niste mogli nekuda iseliti?' reći će im oni. Zato će njihovo prebivalište biti Pakao, a loše je to konačno odredište!

Izuzetak su nemoćni muškarci, i žene, i djeca, koji se snaći ne mogu i koji ne nađu puta." (En-Nisa', 97-98)

I riječi Uzvišenog:

﴿يُعْبَادِي الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَسِعَةٌ فَأَعْبُدُونِ﴾56

"O robovi Moji koji vjerujete, Moja je Zemlja prostrana, zato samo Mene obožavajte!" (El-Ankebut, 56)

Rekao je El-Begavi, Allah mu se smilovao: "Povod objave ovog ajeta odnosi se na muslimane u Meki koji nisu učinili hidžru, a Allah ih je oslovio imenom imana."

A dokaz za hidžru iz Sunneta su riječi Poslanika: "لَا تَنْقُطُ الْهَجْرَةُ حَتَّى تَنْقُطَ التَّوْبَةُ، وَلَا تَنْقُطَ التَّوْبَةُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا".

"Hidžra neće prestati sve dok ne prestane pokajanje, a pokajanje neće prestati sve dok Sunce ne izađe sa zapada."

Nakon što se nastanio u Medini, objavljeni su mu i preostali islamski propisi, poput zekata, posta, hadža, ezana, džihada, naređivanja dobra i odvrćanja od zla, te je na tome proveo deset godina.

Preselio je, neka je Božji mir i spas nad njime, a njegova vjera je ostala. Nema dobra na koje nije uputio ummet, niti zla od kojeg ga nije upozorio.

A dobro na koje je uputio jeste jednoboštvo i sve ono što Allah voli i s čime je zadovoljan.

A zlo na koje je upozorio jeste mnogoboštvo i sve ono što Allah prezire i odbija.

Uzvišeni Allah ga je poslao svim ljudima i učinio je pokornost njemu obaveznom za sve – džine i ljude. Dokaz za to su riječi Uzvišenog:

﴿قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا...﴾

"Reci: O ljudi, ja sam, zaista, svima vama Allahov Poslanik..." (El-A'raf, 158)

I Allah je njime upotpunio vjeru; a dokaz za to je govor Uzvišenog:

﴿...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا...﴾

"Danas sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera." (El-Maide, 3)

Dokaz za njegovu smrt je govor Uzvišenog Allaha:

﴿إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ 30 ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ 31﴾

"Ti ćeš, zacijelo, umrijeti, a i oni će, također, pomrijeti.

I poslije, na Sudnjem danu, pred Gospodarom svojim ćete se jedan s drugim prepirati." (Ez-Zumer, 30-31)

Ljudi će, kada umru, biti oživljeni; a dokaz za to su riječi Uzvišenog:

﴿مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى 55﴾

"Od zemlje vas stvaramo i u nju vas vraćamo i iz nje ćemo vas po drugi put izvesti." (Ta-Ha, 55) I riječi Uzvišenog:

﴿وَاللَّهُ أَنْبَتُكُمْ مِنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا 17 ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا 18﴾

"Allah vas od zemlje poput bilja stvara,
zatim vas u nju vraća i iz nje će vas, sigurno,
izvesti." (Nuh, 17-18)

A nakon proživljenja bit će obračunati i
nagrađeni za svoja djela; a dokaz za to su riječi
Uzvišenog:

﴿...لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى﴾

"Da bi, prema onome kako su radili, kaznio one
koji rade zlo, a najljepšom nagradom nagradio one
koji čine dobro." (En-Nedžm, 31)

Onaj tko zaniječe proživljenje, počinio je
nevjerstvo, a dokaz za to je govor Uzvišenog:

﴿رَعِمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ 7﴾

"Nevjernici misle da neće biti oživljeni. Reci:
'Hoćete, Gospodara mi moga, sigurno ćete biti
oživljeni, pa ćete o onom što ste radili, doista, biti
obaviješteni!' a to je Allahu lako." (Et-Tegabun, 7)

Allah je poslao sve poslanike kao donosiocce
radosnih vijesti i kao opominjače; a dokaz za to su
riječi Uzvišenog:

﴿رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِنَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ...﴾

"Poslali smo poslanike koji su radosne vijesti i
opomene donosili, da ljudi poslije poslanika ne bi
nikakvog opravdanja pred Allahom imali..." (En-
Nisa, 165)

A prvi od njih je Noa, neka je na njega mir.

A posljednji od njih je Muhammed, neka je Božji mir nad njime, i on je pečat svih vjerovjesnika, te poslije njega nema i neće biti vjerovjesnika. A dokaz za to su riječi Uzvišenog:

﴿مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ...﴾

"Muhammed nije roditelj nijednom od vaših ljudi, nego je Allahov poslanik i posljednji vjerovjesnik..." (El-Ahzab, 40)

Kao dokaz da je prvi od njih Noa, Uzvišeni Allah je kazao:

﴿إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ...﴾

"Mi objavljujemo tebi kao što smo objavljivali Noi i vjerovjesnicima poslije njega..." (En-Nisa, 163)

Svakom narodu je Allah poslao poslanika – od Noe do Muhammeda – da im naređuje obožavanje samo Allaha i zabranjuje obožavanje taguta; dokaz za to su riječi Uzvišenog:

﴿وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطُّغُوتَ...﴾

"Mi smo svakom narodu poslanika poslali: Allaha obožavajte, a taguta se klonite!" (En-Nahl, 36)

Allah je svim Svojim robovima propisao nevjerovanje u taguta i vjerovanje u Allaha.

Ibnul-Kajjim je rekao: "Značenje taguta: sve ono čime rob prelazi svoju granicu – od obožavanog, slijeđenog ili onog kome se pokorava."

Taguta je mnogo, a njihovih je predvodnika pet:
- Iblis (Lucifer) – Allah ga prokleo

- onaj tko je obožavan, a s tim je zadovoljan
- onaj tko poziva ljude da njega obožavaju
- onaj tko tvrdi da poznaje nešto od nevidljivog svijeta

- i onaj tko ne sudi prema onome što je Allah objavio.

Dokaz za to je da Uzvišeni kaže:

﴿لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطُّغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ

أَسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ (256)

"Nema prisile u vjeru, Pravi put se jasno razlikuje od zablude! Onaj tko ne vjeruje u lažna božanstva, a vjeruje u Allaha, drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti. A Allah je Onaj Koji sve čuje i Onaj Koji sve zna." (El-Bekare, 256) A ovo je značenje "nema boga osim Allaha", a u hadisu:

"رَأْسُ الْأَمْرِ: الْإِسْلَامُ، وَعَمُودُهُ: الصَّلَاةُ، وَذِرْوَةُ سَنَامِهِ: الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ."

"Glava vjere je islam, njen stub je molitva, a njen vrhunac je borba na Allahovom putu."

A Allah najbolje zna.

الفهرس

Tri temelja i njihovi dokazi	2
Tri temelja i njihovi dokazi	2
Prvi temelj	5
Drugi temelj.....	11
Treći temelj	17